

การมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกแกเยาวชน
และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่
The Participation of The Students to The Transmission of Knowledge
of Livelihood to The Youth and Elderly in Ban Wangpung,
Phrae Province

อรอนงค์ ววงค์
Onanong Woowong

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Phrae Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Email: dony44@hotmail.com

(Received: February 27, 2023; Revised: March 4, 2023; Accepted: March 7, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิก แกเยาวชนและ
ผู้สูงอายุ และศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิก ของเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้าน
วังปึง ทั้งนี้ ใช้วิธีการเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชน 25 คน และ ผู้สูงอายุ 25 คน เครื่องมือที่ใช้
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ และ
ค่าเฉลี่ย การวิจัยพบว่า กระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกแกเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง
จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย 1) ศึกษาความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอด องค์ความรู้สู่สมาชิกของ
ชาวบ้านในชุมชนบ้านวังปึง 2) จัดเตรียมสถานที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ 3) จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัด
กิจกรรม 4) การถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเหรียญ โปรยทานผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อถ่ายทอด
องค์ความรู้สู่สมาชิกของเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ
72.83 หรือคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.73 รองลงมา ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ คิดเป็น
ร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 ด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 71.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.71
และด้านดำเนินการและลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 67.50 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การถ่ายทอดองค์ความรู้, สัมมาชีพ

ABSTRACT

This study aimed to investigate the process of the transmission of knowledge of livelihood of the youth and elderlies at Ban Wang Pung, Phrae Province, and to study the satisfaction of participating in the transmission of knowledge of livelihood of the youth and elderlies at Ban Wang Pung, Phrae Province. In this regard, the researcher has defined the case study area, which is Ban Wang Pueng, the sample group is 25 youth and 25 elderlies people. A 5 level Rating scale questionnaire, Statistics used for data analysis, percentage and mean.

The results revealed as follows; The process of transferring the body of knowledge to youth and elderlies at Ban Wang Pueng, Phrae province consisted of 1. Studying the interest in participating in the activities of the knowledge transfer of the villagers in Ban Wang Pueng community. 2. Prepare a place for the transfer of knowledge 3. Prepare equipment for activities 4. In terms of passing on knowledge making coins. The results of the assessment of students' participation in the knowledge transfer of youth and elderlies at Ban Wang Pung, Phrae Province in all participation for 72.83 percent, or an average of 4.73, followed by the highest satisfaction. is the benefit of participation accounted for 80.00 percent or an average of 4.80, the process for 71.00 percent or an average of 4.71 and Implementation and Action accounted for 67.50 percent or an average of 4.67.

Keywords: Participation, Transmission of knowledge, Livelihood

บทนำ

ปัจจุบันสังคมเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมฐานสารสนเทศ (Information-based Society) มาเป็นสังคม ฐานความรู้ (Knowledge-based Society) ที่มีความรู้เป็น องค์ประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิต จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา” เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่าง ยั่งยืน มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่ สมบูรณ์แบบ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคม คุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับ ทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มี ทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนา ตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน สถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2564 : 65)

การพัฒนาท้องถิ่นด้วยการนำความรู้ ความเชี่ยวชาญจากบุคลากรทาง การศึกษาใน การให้บริการวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามความต้องการของชุมชน ผ่านโครงการบริการวิชาการ และโครงการวิจัยรับใช้สังคม ที่แต่ละคณะได้จัดทำขึ้นตาม ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ ก่อให้เกิด การเรียนรู้และร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) จึงเป็น สิ่งสำคัญ ที่ช่วยเชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่เป็นประโยชน์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ชุมชน เกิดการส่งต่อและรับ ความรู้ที่สามารถนำไปผสมผสานกับความรู้ของชุมชนที่มีอยู่เดิม จนก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และถ่ายทอด หมุนเวียนกันต่อไปอย่างเป็นระบบ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) (กนกกร จินา และ อลงกรณ์ คูตระกูล, 2561 : 61) ซึ่งถ่ายทอดระดับบุคคล กลุ่มหรือ องค์กร กล่าวคือเป็นการถ่ายทอดความรู้ จากผู้รู้ไปยังผู้ ที่ต้องการความรู้หรือการได้มาซึ่งความรู้ ของผู้ ที่ ต้องการความรู้โดยมีหลักการที่สำคัญที่สุดคืออย่า “จัดการความรู้แบบปูพรม” ให้ ดำเนินการเฉพาะ ความรู้ที่มีความสำคัญต่อองค์กร ที่เรียกว่าความรู้ที่ สำคัญยิ่งยวดเท่านั้น เพราะเป็นความรู้ที่ช่วยให้บรรลุ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กร (Critical Knowledge) (วิจารณ์ พานิช, อ่างโนวนิดา ธนากรกุล และคณะ, 2561 : 19) ความรู้นั้นมี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิดของบุคคล เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือพรสวรรค์ ความรู้นี้พัฒนาและ แบ่งปันกันได้และเป็นความรู้ที่ ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการ

แข่งขัน 2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถ รวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น ตำรา วารสาร หนังสือ คู่มือต่างๆ วัตถุทัศน์ หรืออยู่ในรูป อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เครื่องมือ ในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ ความรู้กระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็วและ เหมาะสมทั่วทั้ง องค์กรมีความหลากหลาย ได้แก่ การ สื่อสารภายในองค์กร เช่น สิ่งพิมพ์เครื่องเสียง วัตถุทัศน์ การเยี่ยมชมงาน ทัศนศึกษา การหมุนเวียนหน้าที่/เปลี่ยนงาน ระบบพี่เลี้ยง การสื่อสารด้วยการ เขียน เป็นการบันทึกรายงานประกาศ ข่าวสารการประชุม ผูกอบรมภายใน แต่ปัจจุบันการจัด แสดงนิทรรศการ ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับการให้ความรู้การ ถ่ายทอดประสบการณ์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือองค์กร ทั้งภาครัฐ และเอกชนไปยัง กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงผู้สนใจทั่วไป ให้สามารถเข้าชมได้พร้อมๆ กัน ตามวันเวลาที่จัดแสดง จึงเป็นการประหยัดเวลาและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ภายในเวลาที่รวดเร็ว ยังมีรูปแบบที่น่าสนใจ จะสามารถ ดึงดูดความสนใจจากผู้เข้าชมได้เป็นอย่างดีเป็นผลทำให้ผู้ชมเกิดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่ จัดแสดง ซึ่งจะส่งผลดีต่อหน่วยงานและองค์กร และผู้ชมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ตามความต้องการ ขั้นตอนการสร้างและถ่ายโอน ความรู้ว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน กล่าวคือ 1) Socialization เป็นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จาก Tacit Knowledge สู่อื่น Tacit Knowledge เป็นการถ่ายโอนความรู้จากบุคคลสู่บุคคล โดยแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ตรงของผู้สื่อสารระหว่างกัน อาจอยู่ใน รูปแบบของการพูดคุย ระหว่างกันอย่างไม่เป็นทางการ หรือ รูปแบบการประชุม พูดคุย เป็นต้น 2) Externalization เป็นการดึงความรู้จาก Tacit Knowledge สู่อื่น Explicit Knowledge เป็นการดึง ความรู้จาก ภายในตัวคน ถ่ายทอดออกเป็นลายลักษณ์ อักษร เช่น ตำรา คู่มือ เป็นต้น 3) Combination เป็น การรวบรวมความรู้ที่ได้จาก Explicit Knowledge สู่อื่น Explicit Knowledge คือการ รวบรวมความรู้จาก หนังสือ ตำรา Explicit Knowledge มาสร้างเป็น ความรู้ ประเภท Explicit Knowledge ใหม่ 4) Internalization เป็นการนำความรู้จาก Explicit Knowledge กลับ เข้าไป เป็นความรู้ Tacit Knowledge คือการนำความรู้ที่เรียนรู้มาไปปฏิบัติจริง วนิตา ธนากรกุล และคณะ, 2561 : 22)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอด องค์ความรู้ สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ เพื่อให้ นิสิตมีส่วนร่วมใน ถ่ายทอดองค์ความรู้และ ให้บริการเพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม เพื่อมุ่งหวัง ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถจัดการปัญหาของตนเองได้ในระดับหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุบ้านวังปึง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสัมมาชีพของ เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้ง วิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยให้นิสิตครูศาสตร์มีส่วนร่วมในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมปฏิบัติการได้ใช้เวลาว่าง ในการผลิตชิ้นงานหรือนำไปใช้งานในชีวิตประจำวัน ใช้ วิธีการเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชน 25 คน และ ผู้สูงอายุ 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research)

แบบสอบถามแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ จากการสังเกตการณ์ถ่ายทอดองค์ความรู้ของนิสิตจากการลงพื้นที่บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ นิสิตได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเห็ดหลินอวบน้ำซึ่งหาวัสดุจากของที่ไม่ใช่มาทำเป็น เห็ดหลินอวบน้ำเพื่อใช้ในงานมงคลและอวมงคล ซึ่งสามารถเป็นอาชีพเสริมให้กับเยาวชนและ ผู้สูงอายุ โดยมีการลงทุนที่น้อยมาก และเยาวชนและผู้สูงอายุสามารถทำในเวลาว่างจากการ เรียนและการทำงานประจำของตนเองได้จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุส่วนมากจะ ประกอบอาชีพทำเกษตร ถ้าหมดหน้างานเกษตรก็จะว่างงานกันทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมอยาก ได้อาชีพเสริมจากการทำงานหลัก ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในการผลิต เห็ดหลินอวบน้ำ เช่นเพื่อหารายได้พิเศษ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ยากที่เด็กนักเรียนและผู้สูงอายุทำ ซึ่งวัสดุสามารถหาได้ในท้องถิ่น ถ้าใช้วัสดุเป็นรีบิ้นก็มีราคาไม่สูงมากนักนิสิตที่ทำการลงพื้นที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้เห็ดหลินอวบน้ำจากใบสลาकिनแบ่ง รัฐบาลเป็นการส่งเสริมอาชีพ ได้มีกระบวนการและขั้นตอนกระบวนการในการถ่ายทอดเป็น ขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของ ชาวบ้านในชุมชนบ้านวังปึง ที่ต้องการอาชีพเสริม หลังจากการทำงานหลักด้านการเกษตร ชาวบ้านจะว่างงานกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งชาวบ้านจะมีรายได้ปีละครั้ง นอกนั้นจะต้องหาอาชีพ เสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้หลังจากว่างงาน ซึ่งผู้ดำเนินการได้สอบถามถึงอาชีพเสริมที่ต้องการ ของชาวบ้านแล้วปรากฏว่า อาชีพเสริมที่ชาวบ้านอยากให้อำนาจให้คืออาชีพที่มีการลงทุนน้อย เพราะถ้ามีการลงทุนมากไม่สามารถที่จะทำได้ ดังนั้นจึงเสนอจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำเห็ดหลิน อวบน้ำ ซึ่งสามารถหาอุปกรณ์ และซื้ออุปกรณ์ได้ง่าย เช่น การทำเห็ดหลินอวบน้ำจากใบ สลาकिनแบ่งรัฐบาล ซึ่งในชุมชนมีอยู่แล้วก็สามารถหามาสะสมได้โดยการขอรับบริจาคจาก บุคคลทั่วไปได้ หรือ เห็ดหลินอวบน้ำที่มาจากรีบิ้น เห็ดหลินอวบน้ำจากใบเตย เป็นต้น จากผู้ จัดเห็นว่าการนำใบสลาकिनแบ่งรัฐบาล มาจัดกิจกรรมมันง่ายสำหรับเยาวชนและผู้สูงอายุ และ สามารถนำสิ่งที่เหลือใช้มาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และเสริมรายได้ด้วย ซึ่งเห็ดหลินอวบน้ำจะ ใช้ได้ทั้งงานมงคลและอวมงคล อาจจะ ทำเพื่อบริจาค หรือทำเพื่อหารายได้ก็ได้ เช่นกัน

1.2 จัดเตรียมสถานที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยใช้โรงเรียนบ้านวังปึงมีความ เหมาะสมเพราะเป็นสถานที่อยู่ในชุมชน เยาวชนและผู้สูงอายุ สามารถเดินทางมาเข้าร่วม กิจกรรมได้

1.3 จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย ใบหอยรัฐบาลที่ไม่ใช้แล้ว กาวสองหน้า 0.5 ซม.แบบบาง โฟม (ใช้หรือไม่ใช้ก็ได้) ขนาดประมาณ 2x2 ซม. เห็ดหลินอวบน้ำ 1.4 ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำเห็ดหลินอวบน้ำด้วยใบสลาकिनแบ่งรัฐบาล มีกระบวนการ ดังนี้

1) นิสิตให้องค์ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์การจัดทำเห็ดหลินอวบน้ำ และอธิบายวิธีการ ทำ และสาธิตการทำเห็ดหลินอวบน้ำให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ

2) ให้นำใบสลากกินแบ่งรัฐบาลมาตัดขอบให้ได้ขนาด

3) ตัดกาบสองหน้าด้านหลัง ตัดด้านบนและด้านล่างให้ติดกึ่งกลางตัวเลข

4) ดึงกระดาษทางด้านบนออกและพับด้านบนและล่างติดกัน

- 5) ดึงกระดาษทางด้านในของด้านล่างออกแล้วใช้นิ้วมือนวดให้เรียบโดยให้ตัวเลขอยู่ ด้านหน้า
- 6) ให้คลี่กระดาษออกแล้วใส่โพนและเงินเข้าไปข้างในแล้วดึงกระดาษทางด้านใน ออก แล้วใช้มือขยาด้านข้างกดลงไปเล็กน้อย

- 7) ใช้กรรไกรตัดลายด้านบนและด้านล่าง

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่

1) ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของ เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ ตามจำนวนและร้อยละของตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศพบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

2) ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่ามีค่าพึงพอใจร้อยละ 71 หรือ ค่าเฉลี่ย 4.71 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ได้สูงสุดคือ มีส่วนร่วมในการนำเสนอการจัดกิจกรรม สัมมนาชีพ ร้อยละ 82.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมา มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและ เสนอแนะ ร้อยละ 72.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านการดำเนินการและลงมือปฏิบัติ โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมร้อยละ 67.50 หรือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ได้สูงสุด ร่วมร่างกายและแรงใจในการ จัดการถ่ายทอด สัมมาชีพให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ ร้อยละ 78.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมา มีส่วนร่วมในการสาธิต การปฏิบัติ ร้อยละ 70.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 4.70 ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ โดยภาพรวมพบว่ามีส่วน ร่วมด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ ร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อที่ได้สูงสุด คือนำ ทักษะที่ได้มีร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง คิดเป็นร้อยละ 90.00 หรือคิด เป็นค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมา นำองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดไปต่อยอดในการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อย ละ 84.00 หรือคิด เป็นค่าเฉลี่ย 4.84 ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และ ผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ รวมทุกด้าน โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 72.83 หรือคิดเป็น

ค่าเฉลี่ย 4.73 ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมาด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 67.50 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ จากการสังเกตการณ์ถ่ายทอดองค์ความรู้ของนิสิตจากการลงพื้นที่บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ นิสิตได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเหรียญโปรยทานซึ่งหาวัสดุจากของที่ไม่ใช้มาทำเป็น เหรียญโปรยทานเพื่อใช้ในงานมงคลและอวมงคล ซึ่งสามารถเป็นอาชีพเสริมให้กับเยาวชนและ ผู้สูงอายุ โดยมีการลงทุนที่น้อยมาก และเยาวชนและผู้สูงอายุสามารถทำในเวลาว่างจากการ เรียนและการทำงานประจำของตนเองได้ จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุส่วนมาก จะประกอบอาชีพทำเกษตร ถ้าหมดหน้างานเกษตรก็จะว่างงานกัน ทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรม อยากรู้ได้อาชีพเสริมจาก การทำงานหลัก ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในการ ผลิตเหรียญโปรยทาน เช่นเพื่อ หารายได้พิเศษ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ยากที่เด็กนักเรียนและผู้สูงอายุ ทำ ซึ่งวัสดุสามารถหาได้ในท้องถิ่น ถ้าใช้วัสดุเป็นรีบบิ้นก็มีราคาไม่สูงมากนัก นิสิตที่ทำการลงพื้นที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้เหรียญโปรยทานจากใบสลากกินแบ่ง รัฐบาลเป็นการส่งเสริมอาชีพ มีกระบวนการและขั้นตอนกระบวนการในการถ่ายทอดเป็น ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกของ ชาวบ้าน ในชุมชนบ้านวังปึง ที่ต้องการอาชีพเสริม หลังจากการทำงานหลักด้านการเกษตร ชาวบ้านจะว่างงานกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งชาวบ้านจะมีรายได้ปีละครั้ง นอกนั้นจะต้องหาอาชีพ เสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้หลังจากว่างงาน ซึ่งผู้ดำเนินการได้สอบถามถึงอาชีพเสริมที่ต้องการ ของชาวบ้านแล้วปรากฏว่า อาชีพเสริมที่ชาวบ้านอยากให้อำนาจให้คืออาชีพที่มีการลงทุนน้อย เพราะถ้ามีการลงทุนมากไม่สามารถที่จะทำได้ ดังนั้นจึงเสนอจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำเหรียญ โปรยทาน ซึ่งสามารถหาอุปกรณ์ และซื้ออุปกรณ์ได้ง่าย เช่น การทำเหรียญโปรยทานจากใบ สลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งในชุมชนมีอยู่แล้วก็สามารถหามาสะสมได้โดยการขอรับบริจาคจาก บุคคลทั่วไป ได้ หรือ เหรียญโปรยทานที่ทำจากรีบบิ้น เหรียญโปรยทานจากใบเตย เป็นต้น สอดคล้องกับทฤษฎีของ WHO and UNICEF (WHO and UNICEF, 1978 : 41) ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ปัญหาจัดอันดับความสำคัญต้องเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร 2) การดำเนินงาน ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารการใช้ทรัพยากร 3) การใช้ประโยชน์ ประชาชน ต้องนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการ พึ่งตนเองและการ ควบคุมทางสังคม และ 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับการ แจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชน ในพื้นฐานที่เท่าเทียมกันซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือ ในรูปวัตถุก็ได้ จากผู้จัดเห็นว่าการนำใบสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจัดกิจกรรมมันง่ายสำหรับ เยาวชนและผู้สูงอายุ และสามารถนำสิ่งที่เหลือใช้มาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และเสริมรายได้ ด้วย ซึ่งเหรียญโปรยทานจะใช้ได้ทั้งงานมงคลและอวมงคล อาจจะทำเพื่อบริจาค หรือทำเพื่อ หารายได้ก็ได้

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่

1. ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกของ เยาวชนและผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศพบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

2. ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมร้อยละ 71.00 หรือ ค่าเฉลี่ย 4.71 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ได้สูงสุดคือ มีส่วนร่วมในการ นำเสนอการจัดกิจกรรมสัมมาชีพ ร้อยละ 82.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมา มีโอกาส แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ ร้อยละ 72.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านการดำเนินการ และลงมือปฏิบัติ โดยภาพรวมพบว่า มีส่วนร่วม ร้อยละ 67.50 หรือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ได้สูงสุด ร่วมแรงกายและแรงใจในการจัดการถ่ายทอดสัมมาชีพให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ ร้อยละ 78.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมา มีส่วนร่วมใน การสาธิตการปฏิบัติ ร้อยละ 70.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 4.70 ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ โดยภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ ร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.80 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อที่ได้สูงสุด คือนำทักษะที่ได้มีร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง คิดเป็นร้อยละ 90.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมา นำองค์ความรู้ ที่ถ่ายทอดไปต่อยอดในการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 84.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.84 ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ รวมทุกด้าน โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 72.83 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.73 มีความสอดคล้องกับกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน (2562) พบว่า ความสำเร็จการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนสัมมาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านลักษณะโครงการ และด้านผู้นำ ตามลำดับ 2.ระดับความสุขของครัวเรือน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการ ขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ ในด้านปัจจัยด้านผู้นำ พบว่า ผู้นำมีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในวิชาชีพ สามารถถ่ายทอด และสื่อสารให้ ผู้เข้าร่วมโครงการได้เป็นอย่างดี ในด้านปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องมีความ สนใจจริงและมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมและขับเคลื่อน โครงการ และในกระบวนการของโครงการจะเป็นลักษณะ การเรียนรู้ร่วมกัน ถ้าพิจารณาเป็น รายด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมาด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 67.50 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จากการทำวิจัย ชาวบ้านมีความสนใจในการพัฒนาอาชีพเสริม รายได้กันเป็นส่วนใหญ่ และอยากจะมีกิจกรรมอาชีพที่หลากหลาย ควรมีการสนับสนุน ให้มีการฝึกประสบการณ์การถ่ายทอดในการลงพื้นที่ในชุมชนให้มากและสำรวจพื้นที่ในชุมชนว่า แต่ละท้องที่มีความต้องการพัฒนาอาชีพในด้านใดบ้าง โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความต้องการอาชีพเสริมของชุมชนเพื่อยกระดับรายได้

2.2 ควรศึกษาการเสริมสร้างอาชีพของชุมชนให้ยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

กนกกร จีนา และอลงกรณ์ คูตระกูล. (2561). “กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน : กรณีศึกษาโครงการ อนุรักษ์วิหารพระเจ้าพันองค์ วัดปงสนุก จังหวัดลำปาง”. วารสาร รัฐศาสตร์และ

รัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 9(1).

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน. (2562). *ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จ การขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน*. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2534). *เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการสอน หน่วยที่ 1,6-13*. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิจารณ์พานิช, อ่างโนวนิดา ธนากรกุล และคณะ. (2561). “รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ความสำคัญ ยั่งยืน ภายในและภายนอกศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก ผ่านนิทรรศการ”. *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*. ปีที่ 5(1).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564)*.

WHO and UNICEF. (1978). *Report of the international conference on primary health care*, New York: N.P.Press.